

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio LXIII. Argumentum. Ut ludus, qui vocatur Lotto, sit licitus, quæ, & quot conditiones, ac cautelæ sint necessariæ, docet præsens Decisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

non intendens obligare recipientem ad revendendam sibi viliori pretio, sed illum relinquens in sua libertate, sed cum non reperiat emptores, vel tempus non habeat eos adire, vel quætere, eandem mercem infimo pretio vendit eidem mercatori numerata pecunia; & hunc casum licitum esse plurimi scripserunt ex Autoribus antiquis, & modernis; quos allegat, & sequitur Salas de Empt. dict. dub. 37. & de Usura dict. dub. 16. num. 2. Diana dict. part. 1. tract. 8. resol. 20. & 33. quæ in Coordinat. sunt tom. 6. tract. 3. resol. 62. & Cardin. de Lugo dict. disput. 26. num. 205. & novissimè Cardenas in Crisi Dissertat. 24. num. 5. & F. Cassianus à S. Elia infra citandus.

Cæterum hisce temporibus superflua est distinctio supradictorum casuum, & modorum faciendi contractum *Mohatra*, seu *Stocco*; attenta reprobatione ejusdem facta die 2. Mensis Martii 1679. per Sanctissimum D. N. INNOCENTUM PAPAM XI. qui in Sacra Generali Congregatione contra hæreticam pravitatem, inter cæteras propositiones scandalosas, falsas, & temerarias, hanc num. 40. damnavit, videlicet: Contractus *Mohatra* licitus est, etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu retrovenditionis præviæ inito cum intentione lucri. In qua quidem damnata propositione damnati pariter sunt omnes supradicti quatuor modi contrahendi *Mohatram*, seu faciendi *Stoccos*; Primus enim modus expressè continetur in illis verbis: respectu ejusdem personæ, & cum contractu retrovenditionis præviæ inito. Secundus modus exprimitur in aliis verbis: Cum intentione lucri. Tertius, & Quartus modus comprehenduntur in illa Dictione *Eriam*; ibi: Contractus *Mohatra* licitus est, etiam &c. nam illa dicitio *Eriam* est particula ampliativa, & implicativa, quæ prohibitionem ampliat ad casus non expressos in ipsa prohibitione, & comprehendit quemcunque modum, quo posset contraveniri. Loter. de Re benef. lib. 1. quæst. 40. num. 228. Fagnan. in cap. Cum contingat. num. 40. de foro competent. & docet Barbosa in dict. Usufreg. dict. 112. num. 1. ubi advertit ly *Eriam* exprimere casum magis dubitabilem; & implicare minus dubitabilem, & cumulat infinitos Doctores, Et ideo quocunque modo fiat *Mohatra*, seu *Stocco* censeri debet prohibitus, ut post decretum condemnationis supradictæ scripsit P. Cafalicchius in Tura Conscientia lib. 2. cap. 3. num. 4. F. Cassianus à S. Elia in Theolog. Moral. Expurg. dict. Verb. Contractus 1. cap. 1. & 2. Qui tamen cautè est legendus num. 11. prout etiam Cardenas in dict. Dissertat. 24. num. 5. dum concedit etiam post supradictam Pontificiam condemnationem licitum esse contractum *Mohatram*, si fiat absque pacto implicito, vel explicito de retrovendendo, ut volebat Diana dict. part. 1. tract. 8. resol. 58. Quæ in Coordinato est tom. 6. tract. 3. resol. 64. nam dictus contractus semper erit scandalosus, in detrimentum ipsius indigentis pecunia, & cum usura palliata; quam propterea gravissimi Jurisconsulti omni tempore reprehenderunt, inter quos Covar. Var. resol. lib. 2. cap. 3. num. 6. in fine; ubi eum appellat *Latrocinii* genus maxime execrandum, & justis penis vindicandum. Jo. Bapt. Lupus de Usur. comment. 3. §. 5. num. 124. Diaz in pract. Crimin. cap. 91. Vers. illud notandum, & alii, quos allegat, & sequitur Leotardus de Usur. dict. quæst. 24. num. 25. & hinc est, quod plurimi Principes zelo justitiæ ducti

Doct. Clericali Tom. II. Lib. IX.

eundem *Mohatram* contractum olim sub gravissimis pœnis prohibuerint, ut de Regno Neapolis testatur Leotard, ibid. de Regnis Hispaniar. ac Lusitaniz scribit Molina disput. 310. num. 3. & 4. & Salas de Empt. & Vend. dict. dub. 37. num. 5. de Urbe Roma, ac de Statu Magni Ducis Hetruriz refert Jo. Bapt. Lupus ubi proxime num 125. & de Serenissimo ac Pissimo Principe Nostro Venetiarum scribit Laur. Prior in dict. Praxi Crimin. Veneta tit. de Usura pag. 188. Quapropter cum Innocentianum Decretum damnaverit scandalosas illas, & in praxi perniciosas propositiones, & unamquamque ipsarum, sicut jacent; & prohibuerit sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ de eis tractare, nisi forsitan impugnando, tutum, laudabileve esse non potest, dictum contractum *Mohatram* limitare, vel in aliquo casu licitum esse docere; ut facit prædictus F. Cassianus à S. Elia, cujus propterea liber meritò à Sacr. Congregatione Indicis nunc est suspensus, & prohibitus; & quidem meritò; sic enim qui scribit, potius defendit, quàm impugnat; minus suffragante declarationis prætextu; siquidem illius est legem interpretari, cujus condere. l. ultim. C. de Legib. cap. 1. & 2. de Confirm. util. vel inutil.

D E C I S I O LXIII.

A R G U M E N T U M.

Ut ludus, qui vocatur *Lotto*, sit licitus, quæ, & quot condiciones, ac cautelæ sint necessariæ? docet præsens Decisio.

S U M M A R I U M.

1. *Lotto* contractus dictus quid, & quoduplex sit?
2. Quomodo sit licitus il *Lotto*?
3. Auctoritate publica sunt *Lotti* exponendi.
4. Fraudes in *Lotto* abesse debent.
5. *Lotto* contractus perniciosus magis, quàm utilis Republicæ.
6. *Lotto* contractus non est à Principibus permittendus.

Confessarius interpellatur à Penitente, an liceat exponere mobilia pretiosa contractui, qui vocatur *Lotto*? Queritur, quid respondeat Confessarius?

Omnes dixere: Respondendum inprimis esse à Confessario, quod contractus iste appellatus *Lotto*, seu *Lotheria*, vel *Ludus olla*, (eò quia Symbolæ, vulgò *bollettini* extrahantur ex olla. Martin. Delr. Disquis. Magic. lib. 4. cap. 4. quæst. 2. in princip.) dupliciter fieri possit. Uno modo, quando aliquid pretiosum venale proponitur, ita tamen, ut certus numerus personarum pro rata offerat pretium ea conditione, ut sortiendi, cujus esse debeat res illa? cui fors contigerit, eadem res pretiosa detur: & ista *Lotheria*, seu *Lottus*, licitus est, quando ultra justum pretium rei exhibitæ, & necessarias expensas ministrorum, nihil exigatur, & absint fraudes in extrahenda sorte, cujus sit? Ratio est; quia in hac *Lotheria* concurrunt duo contractus, Unus Emptionis, & Venditionis, quo dominus rei pretiosæ illam vendit justo pretio emptoribus illis spontè conferentibus pecuniam pro ea re sortiendi. Alter fortis divisiæ, quo iidem emptores inter se paciscuntur, ut ex pecuniis multorum integrum pretium rei formetur, deinceps sortiantur, cujus esse debeat? parati omnes, & singuli arbitrio fortunæ stare; & velle,

velle, ut ejus sit, super quem fors ceciderit; quod quidem licite fieri potest, cessantibus fraudibus, imò talis *Lotheria* spectat ad virtutem *Eutrapeliæ*, ut docet S. Thom. 2. 2. *quæst.* 168. *art.* 2. *Azor. par.* 3. *lib.* 5. *cap.* 27. *quæst.* 5. *Bonacina de Contract. d. tom.* 2. *disput.* 3. *quæst.* 2. *punct.* 4. *num.* 26. & *Sanchez consil. Moral. lib.* 1. *cap.* 8. *chub.* 36.

3 Altero modo fit *Ludus* iste, qui appellatur *Lotto*, quando plures pretiosæ res proponuntur, cum numero magno *syngropharum*, *symbolarum*ve, vulgò *bollettini*, infimo pretio pro extrahitione singulorum à quocunque facienda determinato, cum hac conditione, ut cui fors dederit extrahere *syngropham* signatam numero præmii, seu rei pretiosæ in libro descriptam, dicta res detur, ac tradatur, sed in determinatione numeri *syngropharum*, seu *bollettinorum* Auctoritas publica debet requiri, ad effectum, ut iustus numerus concedatur habito respectu ad valorem & pretium præmiorum expositorum; nec non ad expensas ministrorum, qui durante *Lotheria* debent assistere, & quotidie signo publico claudere, & obsignare urnam, ne novæ *syngrophæ* alibi imponantur, seu descriptæ in signum præmiorum auferantur, & invigilare, ne fraudes committantur, & quibus fors fausta arriserit, præmia sorte extracta consignentur. *Molina de Justit. & Jur. disput.* 509. *Cardin. de Lugo eod. tract. disput.* 31. *num.* 91. & 92. ubi alios allegat, & *Diana part.* 1. *tract.* 8. *resol.* 81. quæ in *Coordinato* est *tom.* 6. *tract.* 3. *resol.* 125. Qui omnes DD. notant, quod præcepto *Judicis* debeat taxari numerus *symbolarum*, seu *syngropharum* in urna oculendarum habito respectu ad valorem rerum pretiosarum, quæ sunt forti extrahentium propositæ: sique cautum fuerit, ne fraudes committantur, licitus erit hujusmodi *Ludus*, seu contractus appellatus *Lotto*.

5 Porro quicquid sit circa honestatem & justitiam ejus, certum est, *Reipublicæ* parum prodesse, imò nocivum reperiri; tum quia pauperes homines viri, & mulieres, spe sortis bonæ illecti, exhaustiunt suppellectilia, quæ domi habent; & modicum æs, quo filiis panem forent empturi, frustra projiciunt, adversam semper sortem in *syngrophis* extractis reperientes; unde fit, ut plurimi ad maledicta se convertant, blasphemias proferant, & tristes de malo exitu conjuges ad rixam, & verbera descendant; etiam ad uxoricidia, ut recens memoria in hac urbe testatur. Quapropter cæteris prudentius scripsisse videtur *Mart. Delrius dict. lib.* 4. *cap.* 4. *quæst.* 2. ubi observavit, *Ludum*, seu contractum hunc periculosum esse, nec debere à Principibus permitti ob facilitatem collusionum, & fraudum; concludens ibidem, quod longè tutius sit, & securius tum *Reipublicæ*, tum *privatis*, hoc secundo (*Lotti*) genere relicto, prius tantum exercere. Et ita respondere debet *Confessarius* non solum pœnitenti, sed etiam *Judici*, ac *Magistratui* sciscitanti, an liceat exponere mobilia pretiosa contractui, qui vocatur *Lotto*:

6 Qui plura de *Lotto* scire desiderat, legat *Baldellum tom.* 2. *lib.* 4. *disput.* 6. *n.* 14. ubi de eo agit, & in fine ostendit, quod qui fraudem commisit in hoc ludo, seu contractu *Lotto* appellato, teneatur facere restitutionem; adeo ut iterum convocentur omnes, qui pecuniam dederant, ad iterum extrahendos *bollettinos*,

DECISIO LXIV.

ARGUMENTUM.

Referuntur rationes ex Jure Divino, Naturali, Ecclesiastico, ac Civili; ob quas Filii tenentur honorare Parentes, ac genitores suos.

SUMMARIUM.

1. Filii quadruplici jure obligantur honorare Parentes.
2. Jus divinum præcipiens honorare parentes, quid intelligat pro ly honorare?
3. Præmium, ac punitio filiorum honorantium parentes, vel non.
4. Natura obligat filios honorare genitores ob tres rationes.
5. Ciconia pascunt parentes suos decrepitos.
6. Religionis ingressus denegatur filiis habentibus genitores egentes.
7. Professus potest vivere extra claustra, ut subveniat suis genitoribus.
8. Parentum inhonoratio delictum atrox.
9. Casus reservatus est contumelia genitores afficere.
10. Exhereditatio filiorum à Jure statuta ob 14. causas ingratitude.

Quia Parochi compellati fuerunt, ut colligerent, ac narrarent: Quibus rationibus gnati suadendi sint, ut honorarent parentes?

1 Dilectum fuit, rationes desumendas esse è quadruplici Jure tanquam à quadruplici fonte; videlicet à Jure Divino, à Jure Naturali, à Jure Ecclesiastico, & à Jure Civili.

In Jure Divino tres habentur rationes. Prima est Præceptum à Deo Optimo Maximo cunctis filiis propositum, quibus præcipiendo dixit, *Exod.* 20. 12. *Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, ut sis longævus super terram.* Honoris autem appellatione quatuor continentur. Dilectio, Obedientia, Reverentia, & Subventio in necessitatibus. *Catech. Roman. part.* 3. *De Quarto Præcepto Decal.* Secunda est præmium gnatis Parentes suos honorantibus promissum; nam *Sicut, qui thesaurizat, ita & qui honorificat matrem suam. Qui honorat patrem suum, jucundabitur in filiis, & in die orationis sua exaudietur. Qui honorat patrem suum, vita vivet longiore, & qui obedit Patri, refrigerabit Matrem. Et benedictio patris firmat domus filiorum; Eccl.* 3. *num.* 5. & seqq. Tertia est severa punitio; quandoquidem Maledictio Matris eradicat fundamenta. *ibid.* *num.* 11. Et Oculum, qui substat patrem, & qui despiciat partem matris suæ, effodiant eum corvi de torrentibus, & comedant eum filii Aquilæ. *Prov.* 30. *num.* 17. Et hic narranda exempla filiorum, quos ultio divina ferit, & celeri, ac ignominiosa morte punivit, tanquam parentum contemptores; ut videre est apud Ecclesiasticos auctores, & præcipuè P. Nierimbergh. in *Praxi Doctrinæ Christianæ* in *part.* 2. ad quartum Præceptum *Decal.* apud *Matthæolum* in *Sylv. Histor. lib.* 6. *cap.* 1. *tit.* 23. & 24. apud *Steph. Menochium Seniore Centur.* 1. *cap.* 53. & *Cent.* 4. *cap.* 86. In *Vita B. Stanislai cap.* 14. ubi filiolum Dæmones obsederunt, Matre imprecante: Veniant in te diaboli.

4 In Jure Naturali tres pariter reperiuntur rationes. Prima ob generationem: Secunda ob educationem: Tertia ob instructionem. *Jannuarius Episc. Veglen. in Quartum Præceptum Decal.* à *num.* 342. & seqq. Hinc scriptum est: Ho-